

Interview with Matthias Sonn, zamjenik Visokog predstavnika””Bosna i Hercegovina nije moguca ako u njoj ne budu i Hrvati: toga su svjesni svi u medjunarodnoj zajednici!”

BiH zaostaje za drugim zemljama u tranziciji I svi zajedno moramo uloziti veliku energiju da bismo s njima uhvatili korak, U 2001. godini povest cemo veliku borbu protiv korupcije I pogresnog upravljanja. Ustrajat cemo I u nakani stvaranja jedinstvenog ekonomskog prostora. Takodjer,inicirat cemo proces privatizacije javnih poduzeca.

Matthias Sonn je visoki duznosnik medjunarodne zajednice, diplomata s iskustvom, i jako naglasenim senzibilitetom za probleme prognanih. S obzirom na obiteljsku povijest, naime njegovi roditelji su nakon Drugog svjetskog rata bili izgnani, takvo sto i ne treba cuditi. Iako nije dugo u Sarajevu, vjeruje u ovdasne ljude i u bolju buducnost svih gradjana Bosne I Hercegovine. U svjetlu dramaticnih politickih obrata, vezanih poglavito za poziciju Hrvata u BiH, vise puta je ponovio stajaliste da ce sva prava hrvatskog naroda biti maksimalno zasticena.

Veleposlanik Sonn je na pitanja novinara Hrvatske rijeci odgovarao s primjetnim diplomatskim odmakom i uz

podrazumijevajući distancu. Ipak svi njegovi odgovori svjedoče dovoljno jasno da će međunarodna zajednica, a poglavito OHR, tijekom ove godine beskompromisno krenuti u projekte ekonomskih i političkih reformi.

HR: Cijenite li da jedna heterogena stranacka koalicija, poput Alijanse za promjene, može dugorocno osigurati funkciranje stabilno izvrsne vlasti u Federaciji BiH?

Dugorocna i stabilna vlast ovisi o mnogim i veoma razlicitim cimbonicima. Ona, prije svega, ovisi o stabilnoj parlamentarnoj vecini i o kvalitetnom radu izvrsne vlasti. Promisljavajući dva spomenuta elementa, uvjeren sam da nam stranacka alijansa o kojoj je rijec nudi jednu fair priliku za iskorak naprijed, a vezano za mnoga pitanja koja zahtijevaju, vec dulje, energican rad svih partnera u bh. Vlasti. Moram dodati da prijasnje djelovanje nije dovelo do progresa. Prethodna politicka garnitura nije se odgovorno odnosila prema gradjanima BiH. Kada govorimo o heterogenosti stranaka u Alijansi, treba naglasiti da razlike medju okupljenim strankama nisu velike u kontekstu nuznog djelovanja u ovoj zemlji. Konkretne mjere su vec na stolu i one se odnose na razlicite ali povezane oblasti, prije svega na ekonomske reforme, borbu protiv korupcije, te na niz mjera koja ce pridonijeti vladavini prava u BiH. Sva ta pitanja, u svjetlu njihove medjusobne komunikacije, cini mi se nisu sporna. Ponavlja, prije je nedostajala spremnost za kvalitetan rad. S druge strane, smatram da su svi svjesni da se na temelju ovakvog politickog ozracja, kakvo prevladava u BiH, ne moze dati garancija da će nesto poput politickog dogovora trajati zauvijek.

HR: Molim Vas za komentar spekulacija koje se tice pregovora o uspostavi izvrsne vlasti, a govore o sukobu tzv. Malih stranaka, medju kojima su I stranke s hrvatskim predznakom, s jedne strane, te SDP-a I Stranke za BiH, s druge strane. Potonje je, navodno, ne uvazavaju svoje parnere.

Dio tih informacija ili spekulacija, kako ih Vi nazvaste, stigao je i do OHR-a. Radi se o nekim segmentima koji zorno ilustriraju cinjenicu da je u politickom zivotu BiH cak I pet dana dug period. Medjutim, mislim da informacije kojima ja raspolazem nisu dovoljne da bih mogao sa sigurnoscu govoriti, odnosno komentirati te navodne sukobe.

HR: Kako ce OHR reagirati na mozebitni neposluh u zupanijama s hrvatskom vecinom, te na eventualno formiranje treceg entiteta?

Sto se tice Vaseg pitanja, moram doista okrutno, ali i istinito reci da je javnost zadnja kojoj bismo pozeljeli otkriti sto imamo na umu u slucaju takvog ponasanja.

HR: Hoce li medjunarodna zajednica dopustiti da prvi put u daytonskoj BiH, istovremeno, najvise duznosti u entitetu i drzavi obnasaju pripadnici jednog konsitutivnog naroda? Pitam Vas jer je najavljen Zakon o Vijecu ministara kojim je predvidjen dulji mandat, te ukidanje nacela rotacije na mjestu predsjedatelja.

Postoji mnostvo glasina vezanih za to pitanje, jer je prirodno da ljudi pokrecu razlicite inicijative. Ali moram kategoricki ustvrditi da, bez obzira sto ste culi, ipak nema preuvjeta za donosenje takvog zakona. Odgovarajuci na pitanje hoce li najvise duznosti u zemlji istovremeno obavljati pripadnici istog naroda, moram Vam reci da ne vjerujem u takvu mogucnost. Ukoliko promotrite strukture drzavnog parlamenta, Predsjednistva BiH, Parlamenta Federacije BiH, ako se osvrnete na nacionalnost duznosnika, od predsjedatelja do tajnika, bit ce Vam jasno da ne postoji zelja za umanjivanje prava jednom narodu.

HR: Vjerujete li da ce predvidjeni sporazumi o posebnim odnosima sa susjednim zemljama ostati "mrtvim slovom na papiru" ili je li moguce da ce se posebni odnosi uspostaviti samo s jednom drzavom?

Uspostavu posebnih odnosa razumijevamo kao sastavni dio Daytonskog mirovnog sporazuma, sto je u biti jedino i moguce. Na uspostavu dobrih i kvalitetnih odnosa sa susjedima gledamo s najvecim simpatijama. Hoce li ostati "mrtvim slovom na papiru"? Pa, to ce ovisiti i o onima koji ce voditi politicke odnose. U tim je sporazumima sadrzan veliki potencijal i mogu biti vrlo korisni. Prije svega mislim na kulturne i ekonomске odnose. U svemu ovome vrlo je vazno postovati cinjenicu da je BiH drzava i da pojedini entiteti i narodi ne mogu samostalno odlucivati o tome, jer se jednostavno radi o ustavnoj strukturi BiH.

HR: U novoformiranoj vladi manjeg bh. Entiteta Hrvati nisu zastupljeni. Mozete li prokomentirati takvu cinjenicu u svjetlu politike medjunarodne zajednice, ali i HDZ-a, koji cini se, nije pridavao osobitu pozornost izbornim rezultatima u Republici Srpskoj.

Entitetska vlada, odnosno Vlada RS, nije sastavljena etnicki proporcionalno, ali je ta vlada sastavljena sukladno mehanizmima u Narodnoj skupstini RS. Ako aludirate da ce zbog toga nekome biti sprijecen povratak, onda moram biti jasan i reci da mi ne poznajemo kompromise u tom smislu. Osigurat cemo svima koji to zele povratak u domove iz kojih su prognani. Bez obzira koliko ce to mozda biti tesko i bez obzira na prijasna iskustva, budite sigurni da necemo popustiti.

HR: Visoki predstavnik je najavio da ce gospodarske reforme biti glavna zadaca medjunarodne zajednice u 2001. godini. I pretkodnih godina je najavljuvana ekonomska stabilizacija, ali nije bilo znacajnijih pomaka. Po cemu bi ova godina trebala biti drugcija?

Cini mi se da sam dobrim dijelom vec odgovorio na to pitanje. Odavno je jasno sto se mora uraditi u oblasti gospodarstva. Nazalost, politicke snage se nisu dovoljno koncentrirale na pitanja ekonomske stabilizacije. Tako je bilo sve dok Visoki predstavnik nije izasao na scenu s cijelim paketom zakona i

smjena za stvaranje primjerenog gospodarskog okvira. Siguran sam da će u 2001. godini ti zakoni, ali i novi koji su u pripremi, doista biti na snazi, te da će biti primjenjivani u korist gradjana BiH. Istovremeno, povest cemo veliku borbu protiv korupcije i pogresnog upravljanja. Ustrajat cemo i u nakani stvaranja jedinstvenog ekonomskog prostora. Takodjer,inicirat cemo intenzivniji proces privatizacije javnih poduzeća. Druge nam tranzakcijske zemlje daju dobre primjere, te pokazuju da sve može kvalitetno funkcionirati ukoliko budemo marljivo radili. Jednostavno, BiH zaostaje i svi zajedno moramo uloziti veliku energiju kako bismo uhvatili korak.

HR: U dijelu hrvatske javnosti prisutan je strah od regijskog pristupa kad je rijec o ulasku u Europsku uniju. Koliko su ti strahovi opravdani?

Nisu utemeljeni na realnim cinjenicama. Odgovorno tvrdim da će svaka zemlja u regiji samostalno postati clanicom Europske linije, onda kada bude spremna, odnosno, kada ispuni uvjete za primitak u EU. Vazno je uvjeriti sve elemente koji cine hrvatsku zajednicu u BiH da je cjelokupna medjunarodna zajednica, osobito OHR, doista svjesna cinjenice da bez Hrvata nije moguca Bosna i Hercegovina.